

Тема уроку : Іван Котляревський «Наталка Полтавка».
Сценічне життя. Народна етика.

9 клас

Мета: Дати старшокласникам уявлення про перший драматичний твір у новій українській літературі, познайомити з історією написання п'єси, прототипами, розглянути конфлікт і проблематику. Поглибити вивчене про драму.

Розвивати творчі здібності.

Виховувати учнів в дусі народної моралі.

Обладнання: ТЗН (кінофільм «Наталка Полтавка»), народні костюми, портрети корифеїв українського театру: І.Карпенко-Карий, М.Кропивницький, М. Старицький, М.Заньковецька, П.Саксаганський, тлумачний словник.

Епілог до уроку:
*«Хто не знає, цієї праматері українського
народного театру!... Вона так само мила
серцеві кожного освіченого і неосвіченого
чоловіка тепер, як і в часи свого народження...
«Наталочку» вивчили напам'ять мало не всі слухачі...»*

І. Карпенко Карий.

І. Здобуття нових знань.

Повідомлення теми, мети уроку.

Допомагають розкрити тему дві групи учнів: І група – міні-проекти, їх захист; ІІ група – творча група (артисти)

Проблемні питання:

1. Які труднощі виникали у створенні українського театру?
2. Що спонукало автора до написання п'єси «Наталка Полтавка»?
3. Скільки пісень, прислів'їв у комедійній опері «Наталка-Полтавка».

Міні-проекти.

Творча група.

Учні заздалегідь отримали завдання вивчити напам'ять уривок із п'єси «Наталка Полтавка». Вони показують свої артистичні здібності і разом з тим розкривають конфлікт у творі, народний етикет. Одягнуті в український одяг.

Уривок з п'єси. Наталка і Возний

В о з н и й. Благоденственнаго і мирнаго пребиванія! (В сторону). Удобная оказія предстала зділати о собі предложеніє на самоті.

Н а т а л к а (кланяючись). Здорові були, добродію, пане возний!

В о з н и й. "Добродію"! "Добродію"! Я хотів би, щоб ти звала мене - тее-то як його - не вишепом'янутим ім'ярек.

Н а т а л к а. Я вас зову так, як все село наше величає, шануючи ваше письменство і розум.

В о з н и й. Не о сем, галочко, - тее-то як його - хлопочу я, но желаю із медових уст твоїх слишати умилітельное названіє, сообразное моему чувству. Не в состоянїи поставитъ на вид тобі сили любові моеї. Когда би я імїл - тее-то як його - столько языков, сколько артикулов в Статуті ілі сколько зап'ятих в Магдебурзьком праві, то і сих не довліло би навосхваленіє ліпоти твоєї! Єй-ей, люблю тебе до безконечності.

Н а т а л к а. Бог з вами, добродію! Що ви говорите! Я речі вашей в толк собі не возьму.

В о з н и й. Лукавиш - тее-то як його - моя галочко! і добре все розумієш. Ну, коли так, я тобі коротенько скажу: я тебе люблю і женитись на тобі хочу.

Н а т а л к а. Гріх вам над бідною дівкою глумитися; чи я вам рівня? Ви пан, а я сирота; ви багатий, а я бідна; ви возний, а я простого роду; та й по всьому я вам не під пару.

В о з н и й. Ізложеннїи в отвітних річах твоїх резони суть - тее-то як його - для любові ничтожні. Уязвленное частореченною любовію сердце, по всім божеським і чоловічеським законам, не взираєть ні на породу, ні на літа, ні на состоянїе. Оная любов все - тее-то як його - ровняєть. Рци одно слово: "Люблю вас, пане возний!" - і аз, вишеупом'янутий, виконаю присягу о вірном і вічном союзі з тобою.

Н а т а л к а. У вас єсть пословиця: "Знайся кїнь з конем, а віл з волон"; шукайте собі, добродію, в городі панночки; чи там трохи єсть суддївен, писарївен і гарних попївен? Любую вибирайте... Ось підїть лиш в неділю або в празник по Полтаві, то побачите таких гарних, що і розказати не можна.

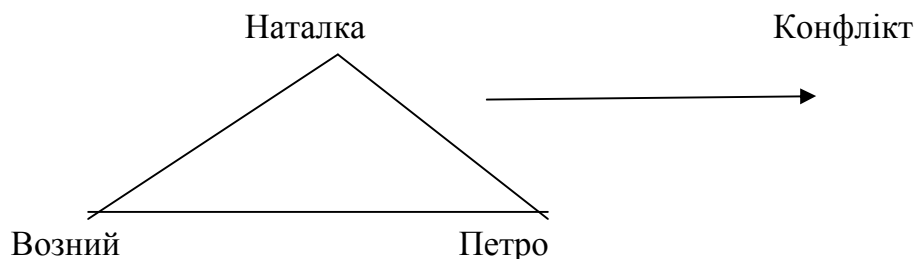
В о з н и й. Бачив я многих - і ліпообразних, і багатих, но сердце мое не імїєть - тее-то як його - к ним поползновения. Ти одна заложила ему позов на вічніи роки, і душа моя ежечасно волаєть тебе і послї нишпорной даже години.

Н а т а л к а. Воля ваша, добродію, а ви так з-письменна говорите, що я того і не зрозумію; та і не вірю, щоб так швидко і дуже залюбитись можна.

В о з н и й. Не віриш? Так знай же, що я тебе давно уже - тее-то як його - полюбив, як тільки ви перейшли жити в наше село. Моїх діл околичності, возникающїи із неудобних обстоятельство, удерживали соділати признаніє пред тобою; тепер же, читая - тее-то як його - благость в очах твоїх, до формального опредїленія о моеї участї, открой мнї, хотя в терміні, партикулярно, резолюцію: могу лі - тее-то як його - без отсрочок, волокити, проторов і убитков получить во вічноє і потомственное владїніє

тебе - движимое і недвижимое імініє для души моеї - з правом владіти тобою спокійно, безпрекословно і по своїй волі - тее-то як його - розпоряджать? Скажи, говори, отвічай, отвітствуй, могу лі бить - тее-то як його - мужем пристойним і угодним души твоєї і тілу?

Н а т а л к а. Так, добродію, пане возний! Перестаньте жартувати надо мною, беспомощною сиротою. Моє все багатство єсть моє добре ім'я; через вас люди начнуть шептати про мене, а для дівки, коли об ній люди зашепчуть...

Словникова робота.

Пояснити значення слів: виборний, возний, етикет, комедійний, опера, соціально побутова драма, реалізм, сентименталізм.

Учні розкривають зміст цих слів за допомогою тлумачного словника; якщо виникають труднощі, допомагає учитель.

Оголошується оцінювання міні-проектів, виступ творчої групи.

II. Засвоєння здобутих знань.

Учні працюють у парах. Шукають в тексті потрібні уривки.

1. Розмова Наталки з матір'ю.
2. Сватання Наталки.
3. Як Наталка бореться за своє щастя після зустрічі з Петром.
4. Яку добру справу зробив Возний?

Звертають увагу на те, що у творі немає негативних персонажів, і типові українські характери дійових осіб, і щаслива розв'язка, і домінування жіночого начала (образ Наталки) над чоловіками (образ Петра) у майбутній сім'ї.

Перегляд уривку із кінофільму «Наталка Полтавка».

III. Підсумок уроку.

Сьогодні на уроці ми розкрили тему сучасності п'єси «Наталка Полтавка». Відшукали народний етикет у творі. Підсумком нашого уроку буде літературний диктант.

Літературний диктант.

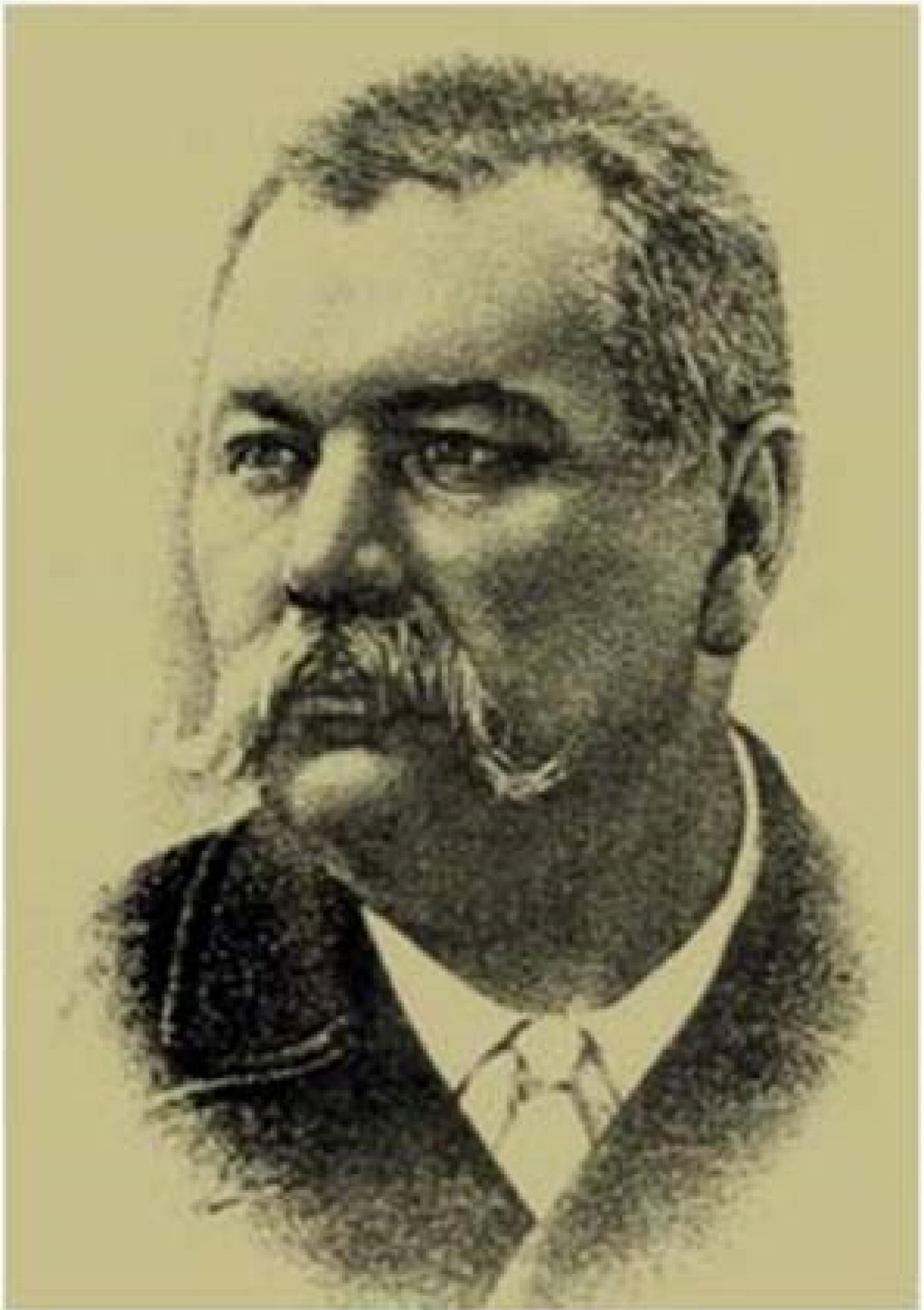
1. Хто назвав праматір'ю українського театру «Наталку Полтавку»?
2. Яка п'єса спонукала автора до написання «Наталки Полтавки»?
3. Скільки пісень у творі?
4. Чи є негативні персонажі у творі?
5. Як прізвище Наталки?
6. Яка риса характеру найбільш виражена у головній героїні?
7. У якому уривку найяскравіше розкритий народний етикет?
8. Як прізвище Возного?
9. Яка риса характеру найбільш виражена у Петра?
10. Хто допомагає Наталці і Петру з'єднати долі?
11. Яка проблема постійно порушується в тексті?
12. Як ще літературні критики називають соціально-побутову драму?

IV. Домашнє завдання: вміти аналізувати драму «Наталка Полтавка», зіставляти та порівнювати її персонажів. Додаткове завдання для чотирьох груп: вписати по три цитати до образів Наталки, Петра, Возного, Выборного.

Іван Карпенко-Карий

(1845—1907)

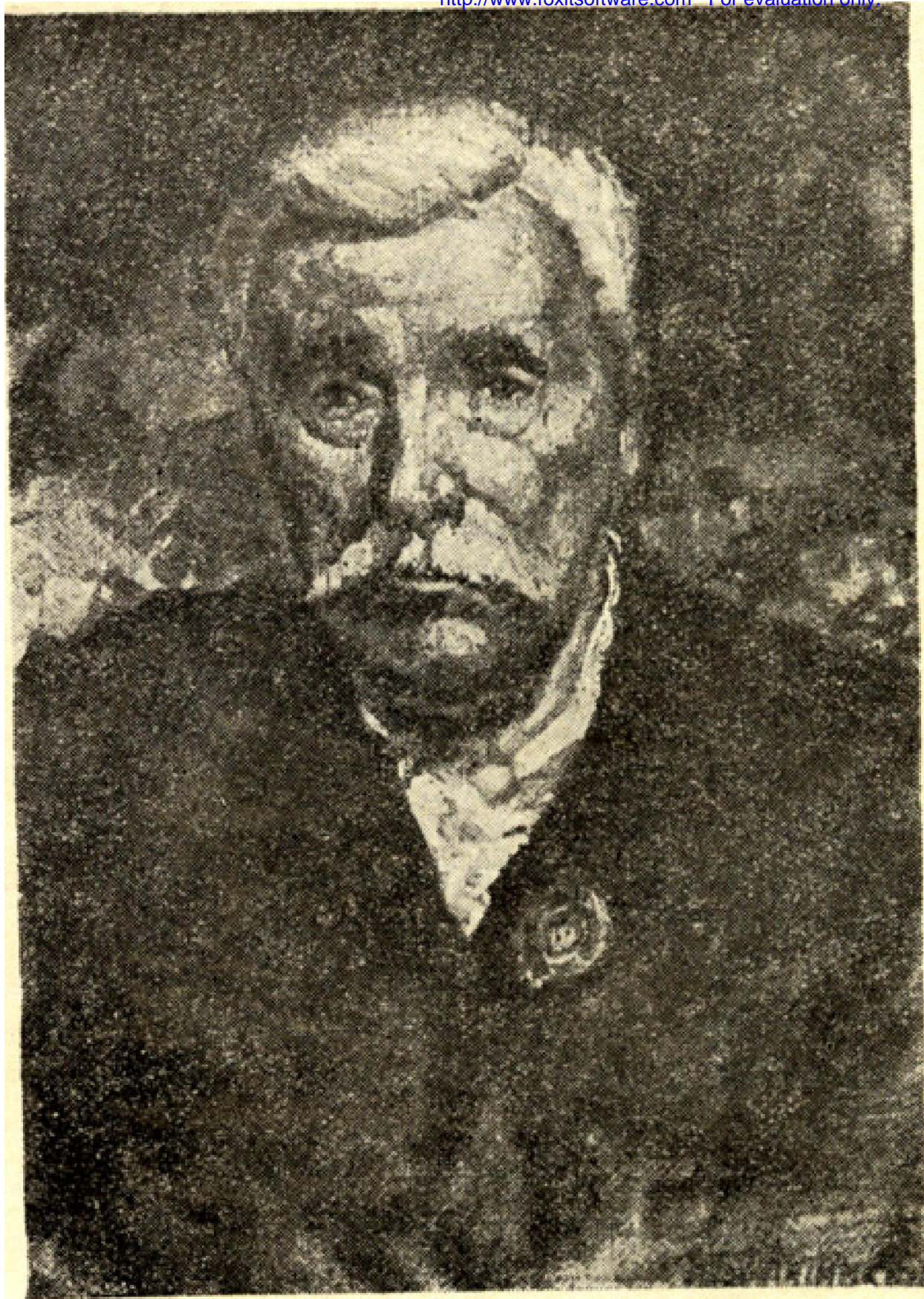

Марко Кропивницький

Михайло Старицький

(1840—1904)

П. К. САКСАГАНСЬКИЙ.

